

SLOVENSKI GOSPODAR.

List ljudstvu v pouk in zabavo.

Izhaja vsak četrtek in velja s poštnino vred in v Mariboru s pošiljanjem na dom za celo leto 4 K, pol leta 2 K in za četrt leta 1 K. Naročnina za Nemčijo 5 K, za druge izvenavstrijske dežele 6 K. Kdor hoče sam ponj, plača na leto samo 3 K. Naročnina se pošilja na: Upravništvo „Slovenskega Gospodarja“ v Mariboru. — List se dopošilja do odpovedi. — Udje „Katol. tiskovnega društva“ dobivajo list brez posebne naročnine. — Posamezni listi stanejo 10 vin. — Uredništvo: Koroška cesta štev. 5. — Rokopisi se ne vračajo. — Upravništvo: Koroška cesta štev. 5, vsprejema naročnino, inserate in reklamacije. — Za inserate se plačuje od enostopne petlitvrste za enkrat 15 vin., za dvakrat 25 vin., za trikrat 35 vin. Za večkratne oglase primeren popust. Inserati se sprejemajo do srede zjutraj. — Nezaprite reklamacije so poštnine proste.

Vojska blizu.

Mednarodni položaj se je tako poostiril, da že ne more nihče več dvomiti, da bo v kratkem izbruhnila vojska. Ruska vlada je na avstro-ogrsko spomenico glede sporazuma s Turčijo zaradi Bosne odgovorila jako osorno. Rusija se je v tem odgovoru postavila popolnoma na stališče Srbije, ki zahteva za Bosno in Hercegovino samoupravo. Tudi v Berlinu je napravil ruski odgovor jako neugoden vtis.

V zadnji številki smo poročali, da bo Avstro-Ogrska odgovorila na zadnjo srbsko spomenico v petek, v soboto pa bo poslanik grof Forgach oddal odgovor v Belgradu. Na željo velevlasti se je odgovor odložil za nekaj dni. V tem času naj dobe velevlasti čas za posvetovanje o skupnem koraku. Če nameravani korak velevlasti v Belgradu ne bo imel uspeha, tedaj bo avstro-ogrski poslanik v Belgradu grof Forgach takoj izročil Srbiji ultimatum, ki bo izključil vsako nadaljnje zavlačevanje. Vsled vznemirljivih vesti iz Belgrada pa sploh ni upanja, da bi trud velevlasti, vzdržati mir, imel kaj uspeha.

Poročali bi lahko še o mnogih zanimivih stvarih, iz katerih se da sklepati, da stojimo že na pragu vojske, a tega ne smemo storiti, ker bi bili takoj zaplenjeni.

V sledečem podamo najvažnejša poročila:

Odgovor Rusije.

Petrograd, 17. marca. Ruski zunanji minister je odgovoril avstro-ogrskemu poslaniku na njegovo poročilo, da se je v Carigradu podpisal avstro-ogrsko-turški zapisnik glede bosansko-hercegovskega vprašanja. V odgovoru se ruska vlada sklicuje na rusko okrožnico z dne 12. septembra l. l., kjer se je določilo, da neposredni sporazum med Avstro-Ogrsko in Turčijo ne izključuje potrebe, da je bosansko-hercegovsko vprašanje predložiti konferenci velesil, ki so podpisale berlinsko pogodbo. Ruska vlada je torej pripravljena, da se zdaj sporazume; z Avstro-Ogrsko in ostalimi velesilami glede sklicanja konferencie, ki se bo imela posvetovati o bosansko-hercegovskem vprašanju in o drugih točkah vspeveda, ki ga bodo velesile odobrile.

Stališče Avstrije.

„Frankfurter Zeitung“ poroča iz Pariza: Avstrijska vlada je izjavila, da je pripravljena udeležiti se konference pod sledečimi pogoji: Vprašanje o pri-

znanju samostalnosti Bolgarije in vprašanje o aneksiji nima na konferenci mesta. Nadalje odklanja Avstrija na konferenci vsak razgovor o gospodarskih vprašanjih in o donavsko-adrijski železnici. — Nemčija in Turčija sta že izjavili, da se v tem oziru z Avstro-Ogrsko strinjata. Konferenca je torej možna, pa ne taka, kakoršno hoče imeti Izvolskij. Pred par dnevi je naš veleposlanik v Carigradu, mejni grof Pallavicini, izjavil dopisniku rimskega „Corriere d'Italia“, da za Avstrijo dveh vprašanj sploh ni, namreč bosensko-hercegovskega in srbskega vprašanja. Srbija nima pri vsej stvari ničesar iskati, glede Bosne je beseda že izgovorjena in pogodba sklenjena. Kakor se vidi, je govoril docela v smislu naše vlade.

Vtis ruskega odgovora v Berlinu.

Berolin, 18. marca. Ruski odgovor Avstriji na naznanilo o podpisu zapisnika s Turčijo, je tu napravil jako neugoden vtis. Na merodajnem mestu se zatrjuje, da je konferenca, na kateri bi se razpravljalo o bosansko-hercegovskem vprašanju — kakor pravi ruska nota — izključena. Edino, kar morejo Avstro-Ogrska, Nemčija in Turčija v tem oziru Rusiji priznati, je konferenca, ki bi avstro-turškemu sporazumu pritrčila. Razgovor o tem pa bi moral biti brezpogojno izključen.

Kaj storijo velesile?

Na Dunaju so mnenja, da je neverjetno, da bi velesile še hotele v Belgradu posredovati. Francija tega brez zaveznice Rusije itak ne more. Drugi zopet pravijo, da bi za posredovanje bila priložnost, ko izroči grof Forgach srbski vladi spomenico, ki bo sicer ne po obliki, pač pa po vsebini ultimatum.

Ako bi Srbija tudi na ta zadnji opomin nepovoljno odgovorila, ji avstro-ogrška monarhija napove vojno.

Napetost med Srbijo in Bolgarijo.

Belgrad, 17. marca. Ker se dr. Milojevič ni posrečilo izposlovati v Sofiji točnega odgovora na srbsko prošnjo, da bi smeli ruski prostovoljci preko Bolgarije v Srbijo in da bi Bolgarija zagotovila varnost za slučaj, da bi Srbija vse svoje posadke z bolgarske meje potegnula v notranjost dežele, je zunanji minister dr. Milovanović brzojavno poklical dolgoletnega sofijskega poslanika Simiča, ki se iz zdravstvenih ozirov mudi v Svici. Upajo, da Simič s srb-

ske prošnjo uspe pri bolgarski vladi, ker je znan kot zvest zagovornik bolgarsko-srbskega prijateljstva. Bolgarska vlada bo v tem slučaju zahtevala, da Srbija spremeni svojo macedonsko politiko, ki se je doslej v prvi vrsti obračala proti Bolgariji.

Cesar o položaju.

Dunaj, 18. marca. Cesar se je baje izjavil proti angleškemu poslaniku: Smatram položaj za zelo resen in sem silno vznemirljen.

Srbija ne odneha!

Belgrad, 19. marca. Danes so poslali strelivo in vojni materijal s posebnimi vlaki na bosansko mejo. V mestu vlada splošen strah. Razne banke so ustavile poslovanje. Vojne priprave so v polnem tiru. Tekom 48 ur se je odredilo vse potrebno, da se prestolnica premesti iz Belgrada v Niš. Vtis je nespremenjen ta, da je vojna na pragu. Vse časopise piše v tem smislu. V vojaških krogih, kakor tudi v krogih narodnih poslancev izjavljajo, da vlada v bosanskem vprašanju ne more in ne sme odnehati.

Stališče Srbije.

Belgrad, 19. marca. „Trgovinski Glasnik“ piše, da bo srbska vlada glede bosan. vprašanja tudi po ponovnem koraku Avstro-Ogrske vstrajala na svojem dosedanjem stališču, ker sploh ne zamore zavzeti drugega stališča. Potem ko je Srbija svojo stvar zaupno izročila velesilam, je v interesu evropskega mira, da iste svarijo Avstro-Ogrsko pred postopanjem, ki bi žalilo čast Srbije in bi srbski narod spravilo v stisko, da se nasilstvu Avstro-Ogrske upre z orožjem. Srbski narod se ne boji vojne, hoče se je pa izogniti prav tako kakor evropske velesile. Ako pa hoče Avstro-Ogrska izzvati vojno na vsak način in ako jo velesile na tem ne ovirajo, potem naj pride do krvoprolitja, gorje pa potem onim, ki se bodo imeli bojevati z obupanimi.

Carigrad, 19. marca. List „Sabah“, ki je v zadnjih dneh nekolikokrat prijazno pisal o Srbiji, kaže na težavni položaj Srbije in pravi, da so se cilji Srbije obrnili proti Bosni; toda Srbi se motijo, če mislijo, da bodo kaj s kričanjem dosegli od velesil oziroma, da store Avstro-Ogrski krivico. „Sabah“ izraža končno svojo zadovoljnost radi zadnjih srbskih in črnogorskih zagotovil glede novopazarskega sandžaka. — List „Ukuk Umumje“ piše, da ni Srbija razburjena samo radi aneksije, ampak tudi radi bolgar-

PODLISTEK.

Sedma zapoved.

Poslov. J. Z.

(Konec.)

„Ne zgledate“, je rekel sočutno, „kot bi ne potrebovali majhnega plačila. Vzamite to kot plačilo za vašo poštenost.“ Pri teh besedah je stisnil Lukecu svoti primerno plačilo v roko.

Lukec ni vedel od same razburjenosti, kako se je vse pripetilo in roka se mu je tako tresla, da skoraj denarja ni mogel držati.

„Gospod“, je jecljal, „to je preveč; saj je bila moja dolžnost, izgubljeno vam vrniti.“

„Za vas gotovo ni preveliko“, ga prekine tujec prijazno in pogleda bledega, bolnega moža natančneje. „Vi morate gotovo še nekaj zdravniku in lekarni plačati, iz obraza se vam bere, da ste komaj od teške bolezni ozdravili. Ste li delavec?“ je hitro pristavil.

„Delavec brez dela in brez moči za delo“, je trpko odgovoril Lukec.

Nastal je molk.

„Vi ste gotovo delo zaradi bolezni zgubili?“ vpraša tujec.

Lukec je v zadregi gledal na tla; ni mogel najti pravega odgovora.

„Kje ste delali dozdaj?“

„V Drvarjevi tovarni za železo“, je odgovoril Lukec z negotovim glasom.

„Drvarja“, je vprašal tujec z vidnim zanimanjem.

Strnad je molče prikimal.

„Ah — delovodjo te tovarne ja poznam“, je rekel nepoznani napol zase, „tamkaj je bil pred kratkim štrajk; ste vi bili mogoče tudi zraven?“ je pristavil z naježenimi obrvi.

Lukec je molče odkimal. „Ze več tednov nisem tam v delu.“

Nek Skuhač je štrajk povzročil in je tudi že odpuščen iz službe,“ je nadaljeval tujec.

„Skuhač?!“ Lukec je jezno stisnil pesti. To se lahko od njega pričakuje; on je kriv tudi svoje nesreče. In kakor bi sam s seboj govoril, je nadaljeval: „Vem, on je bil, ki je vkradel gospodu Drvarju mošnjo in jo k meni vtaknil, ko me je z žganjem napojil. Bog mi je priča, da jaz nisem mošnje vzel. Vedno sem se spominjal dobrih nauk, katere so mi dali moji stariši, ki tukaj pod črno zemljo počivajo.“ Prestrašen je nehal v svojem govoru, izdal je v svoji razburjenosti več, kakor je hotel povedati.

Prijazen poslušalec, ki se je imenoval Viktor Razberg in ki je bil obenem prejšnji posestnik velike tovarne za tkanje ter osebno bil znan z Drvarjem, je položil roko na ramo hudo preganjanega delavca.

„Vi ste morali“, je rekel prijazno, „kakor vidim, prestati težke skušnje. A povedati mi morate vse odkritosrečno, kar vas je zadelo. Prijatelj sem delavec in prišel sem danes semkaj, da obiščem grob nekega pridnega delavca, ki mi je dolga leta zvesto služil, ko je bila tovarna še moja. Odprite mi svoje srce, mogoče vam morem pomagati, da dobite zopet delo, posebno, da dosežete pravico.“

To je rekel tako prijazno in prepričevalno, da mu je Lukec takoj zaupal iz vsega srca in mu vse povedal, kar mu je srce težilo.

Dalje, ko je Razberg poslušal, bolj je bil razburjen. Bil je mož pravice in pravi prijatelj delavcev ter bil je vajen hitro in odločno izvršiti, ako se je za kaj odločil.

„Pojdite zdaj brez skrbi domov, ljubi Strnad“, reče, „in potolažite predvsem ubogo ženo in si preskrbite potrebno hrano. Jutri že, ali še danes, bom govoril s svojim prijateljem Drvarjem o tej stvari in vam takoj naznanil, kaj vam je pričakovati. Upajte najbolje. Kolikor jaz iz cele stvari spoznam, se bo vse dobro končalo.“

Razberg se ni motil.

Posestnik tovarne in njegova desna roka Drvar, posebno zadnji, se je dal lahko prepričati o nedolžnosti Strnadovi, akoravno ni zlahka komu zaupal, ako ga je enkrat imel zaradi česa na sumu. Razberg je povdarjal popolnoma prav. „Mož, ki v trenutku največje bede in revščine dobro napolnje mošnjo najde in ima priložnost ž njo neopažen izginiti, a jo vendar vrne posestniku, ta ni nikdar tat“. Temu je moral vsak pritrčiti.

Seveda je moral biti za Strnadovo nedolžnost še eden dokaz. Pa tudi ta se je kmalu našel. Nek delavec, ki je bil prej pajdaš Skuhačev, ki se je pa zdaj z njim skregal, je pripovedoval, da je videl, kako je sledil Skuhač Strnada v delavno sobo Drvarjevo in kako je bil med poldanskim odmorom skoraj čudno v vedni bližini Strnadovi; izjavil je tudi, da je videl, kako je Skuhač Lukecu nekaj v žep poilsnil.

Pri teh dokazih je moral Skuhač pred sodnijo krivico priznati in dobil je tudi zaslužen kazni.

Strnad je dobil kmalu popolno zadoščenje s tem, da je nastopil mesto delovodje v isti tovarni, kjer je pretrpel toliko krivico.

Današnja številka ima „Gospodarske Novice“ kot prilogo.